

HELPEN IS MOEILIK

dr. Bauke Koekkoek

lector HAN en Politieacademie

sociaalpsychiatrisch verpleegkundige crisisdienst GGZ

BELANGEN

- ik vertel iets over een boek waarvoor ik zelf royalty's ontvang
- één boekje levert mij 10% van verkoopprijs op
- na boekhandelkorting (40%) is dat 1,05 per stuk, na belasting is dat ca. 0,60 euro
- geldt niet voor de boekjes die jullie hebben ontvangen/de vereniging heeft afgenomen (daarvoor geen royalty's)

KLASSIEK GEVAL

Jonge verpleegkundigen leren van alles om ziekte mensen beter te maken. Maar ze leren niet hoe te handelen als het niet lukt, schrijft **Bauke Koekoek**, onderzoeker en verpleegkundige.

tekst **Bauke Koekoek**

Begin jaren negentig zat ik in een collegezaal, vol verwachting. Nu zou het echt gaan gebeuren, ik zou een vak leren. Na twee jaar zwerven door landen, langs universiteiten, via studies, banen en beroepstesten was ik eindelijk waar ik moest zijn op de beroepsopleiding te verpleegkunde.

Als je zegt dat je verpleegkundige bent, dan beginnen mensen al snel bepaalde woorden te pareren: 'waar', 'mooi beroep' of 'roeping'. Nog voor ik met de opleiding begon, was die holdenstatus me al een beetje naar het hoofd gestegen. Ik dacht dat iedereen het ontzettend mooi en belangrijk vond dat ik verpleegkundige werd.

Maar op één van de eerste schooldagen vroeg een docent zich hardop af waarom wij verpleegkundigen wilden worden. Een buitengewoon ongepaste vraag, vond iedereen. Er werd gewijfeld aan onze goede bedoelingen, alsof iemand helpen in een winkel hetzelfde zou zijn als iemand echt helpen.

Het was natuurlijk geen ongepaste, maar een goede vraag. Waarom zou je kiezen voor een carrière in het helpen van andere mensen? Mensen die oud, ziek, vervelend of vies zijn. Mensen die zoeken, claimen of niet beter worden. Mensen die je uitschelden, aanklagen of aanvallen. Iedere docent zou moeten doorvragen bij 18-jarige studenten die dat ambiëren.

Zelf was ik vooral op zoek naar waarheid en waarachtigheid, in plaats van naar meningen, theorieën en abstracties. In de gezondheidszorg dacht ik die te vinden: ziekte is nu eenmaal iets waarvan niks valt te twiiven. Ziek ben je (of ben je niet) en als je ziek bent, krijg je zorg – van een verpleegkundige. Krakkelder en beven alle twee vijfde verheven. Dacht ik.

De werkelijkheid bleek anders. Gelijk tijdens mijn eerste lange stage, op een afdeling neurologie in een algemeen ziekenhuis, werd me duidelijk dat ziekte en gezondheid niet absoluut zijn. Sommige patiënten deden alles om snel te herstellen, anderen genoten van het in bed liggen. Sommigen stonden stiekem te roken op het balkon, anderen hielden zich keurig aan gedragvoorschriften. De een schreeuwde moed en brand bij de minste aanraking, de ander toonde geen enkele pijn of emotie.

Aan de verpleegkundigen de schone taak om hun tijd en aandacht te verdelen over al deze mensen, zonder aanzien des persoons.

In de daaropvolgende stagen werd het niet eenvoudiger in de psychische zorg bleken ziek en gezond nog veel diffuser begrippen, en een eertijdse verdeling van schaarse middelen nog ingewikkelder. In de psychische zorg, net als in de sociale of jeugdzorg, ben je als hulpverlener zogezegd 'je eigen instrument'. Dat klinkt mooi, maar komt erop neer dat je weinig hebt om je aan vast te houden.

OP MAGISCHE WIJZE

In de lichamelijke zorg kun je mensen wassen, tillen en onderzoeken – dat is 'lets'. En er zijn instrumenten: injectiespuiten, katheters,verbanden, steunkousen, medicijnen en meer dingen waarachter je je eigen gemak kan verbergen en die je een gevoel van competentie geven. Instrumenten die er – op haast magische wijze – voor zorgen dat het beter gaat met de ander, dat leed wordt weggenomen of op zijn minst verzacht.

In de psychische zorg zijn die instrumenten er nauwelijks, of je moet pillen en protocollen als zoding willen zien. Maar als de problemen wat complexer zijn dan helpen die twee meestal niet of niet genoeg. En als een hulpverlener niet kan helpen ontstaat kortschuld. Bij degene die hulp vraagt maar niet beter wordt: >>

Reacties (max. 150 woorden) zijn welkom via [tijdgestructures@trouw.nl](#). Graag naam en woonplaats vermelden.

Bauke Koekoek (1973) is verpleegkundige en epidemioloog. Hij werkt bij de crisisdienst, als lector onbegrepen gedrag en samenleving aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen en aan de Politieacademie. Dit essay is gebaseerd op zijn nieuwste boek *Helpen is moeilijk*.

EEN PAAR THEMA'S

- onmacht
- schaarste
- k-organisaties
- ergernis
- angst

WAT DOEN WE ER VAAK MEE?

- onmacht > harder lopen
- schaarste > meer geld
- k-organisaties > reorganiseren
- ergernis > over de schutting
- angst > weglopen

KUNNEN WE IETS ANDERS?

WAT IS DAARVOOR NODIG?

WAT KAN JE DAARIN ZELF DOEN?

AFSLUITING EN CONTACT

- www.han.nl/ozs
bauke.koekkoek@han.nl